

15.a.

Prolog

Wusching Konrád Pál lugosi állami elemi tanító
40 éves tanítói és egyház-karnagyi jubileumára.

(Szavaltta szept. 9-én a színházi nagy hangversenyen Putnik Miksa ur. a jubiláns
egykori tanítványa s a lugosi zeneegyesület titkára.)

Te ritka férfi! áldjad istened...
Körödbe gyűlnek a felnőtt fiak
(Egy emberöltő) s érett férfi észszel
Köszönve amit ifjakért tevé
Legszebb jutalmad így tőlük nyered.

Arany János.

„Quem di odore“ ... Féltre a panaszszal!
E ritka férfit az nem illeti!
Négy évtized nehéz küzdése bérit:
A koszorut, im elhoztuk neki!
Nem hervadó virágból fontuk össze,
De hálás szívünk szent érzelmiből,
Bebizonyítani, hogy, mit ő vetett el,
Nem hullt a mag a sziklára, im kikölt!

Mert mind, ami a férfiben ma lángol,
A gyermekszívbe ő oltotta be;
Ha szépre, nagyra most hevülni birunk,
Az legfőképpen az ő érdeme.
Hálára is, melynek szózatja bennünk
E perczben édes örömet fakaszt.
Ő tanított; s hogy hűn ápoltuk eddig,
Ez ünnepélylyel megmutatjuk azt.

Oh mert ne gondolj drága ünnepeltünk,
Hogy minden ember hálátlan s feled!
Ha van is ilyen: akit te tanítál,
Az hálátlan soha sem lehet!
Őrszellemed fölöttünk lenge mindig,
Bölcs oktatásod szüntelen kísért;
Kétség ha bántá olykoron a lelket,
Erőt meritni emlékedbe' tért.

Akkor, midőn mint apró esemetéket
 Hő szeretettel hűen gondozál :
 A gyermekész nem is sejtette, mily nagy
 Az áldozat, mit érettünk hozál.
 Nyiló szívünk csak tanításod érté
 S szivá magába mint a harmatot ;
 Csak érezők, hogy ápoló atyánk vagy,
 De nyelvünk annak szót nem adhatott.

Most, férfésszel, életünk delében
 Tudjuk valóban, mi valál nekünk
 S azért, amit az életben kivívtunk,
 Tenéked mennyit s mit köszönhetünk !
 Bár épp ez érzés lesz sajtó szívünknek,
 Mert véle jár együtt a kétkedés :
 Honnan vegyünk szót érdemidhez méltót,
 Mi legyen hálánk, a mi nem kevés ?

De nem ! Hiszen te nem kívánsz jutalmat,
 Ily fáradsznak mert jutalma nincs !
 S ha van, csak egy van s az szivedbe' bent él :
 Az öntudat, ez egyedüli kincs.
 Oh nagy, magasztos, édes érzet ám ez !
 Boldog a lélek, melynek ez jutott,
 Nyugodtan és örömmel néz az utra,
 Akármily hosszú, melyet befutott.

Négy tizedéve járod már ez utat,
 Amelyen rózsá oly kevés terem,
 Immár a kor ezüstjével fődöz be :
 S még mindig ifjan, buzgón, lelkesen.
 A zsenge szivek kelyheit kitárod,
 Beléjük édes mézt csepegtetel,
 A tudományok és erények mézít,
 Hogy gyarapodjék értelem, kebel.

Aztán kilépsz a muzsák kis lakából
 S a szent közügynek tettel áldozol ;
 Előre mégy nemesbe', szépbe', jóba'
 És terhet is, ha kell, hát hordozol.
 Buzdíts, segítsz es gyámolítsz szünetlen
 Mindütt, ahol csak hatni, tenni kell....
 Hogy ne gyuladna érted tiszteletre
 És hódolatra minden hü kebel ? !

Hát azt hogyan fejezzük itt ki szóval,
 Mi dalaidtól lelkünkben fogan ?
 Hányszor merengünk el édes zenéden
 Majd búra kelve, majd meg boldogan !

Mert a te lelked akkor sem pihen meg,
Ha munkájában már kifáradott,
A dal magasztos szárnyaira lebben
S elaltat bennünk minden bánatot.

Légy üdvözölve mindezért e perczen,
Áldott öreg, te ritka férfiu!
Im, hódolattal járulunk elődbe,
Mint szeretett atyjához a fiu.
Ez ünnepély legyen szerény tanuja:
Szívünk mily tisztán s lángolón szeret
S bármerre szórjen szét a sors bennünket:
Mindig veled lesz, sohasem feled!

Dr. Dengi János.

Kötelességeink.

Halasy Bélától.

Hogy hivatásunknak megfelelhessünk, jól szemügyre vegyük mindazon tulajdonokat, melyek képessé tesznek valóban oly emberré lenni, mint a teremtés célja volt azzal, hogy létünket megadta. Célztalanul a legkisebb teremtmény, a legparányibb valami sem éli le napjait, s így ki a teremtés koronáját képezi, az ember annál-inkább törekedjék tökéletessé válni s méltóvá tenni magát e valóban egyedüli elnevezésre.

Franklin mindennapos lelkiismeret-vizsgálásához, — ki hibáit egyszer sem mulasztotta el feljegyezni, — rendkívüli erély s az ész és akarat igen nagy hatalmára van szükség. Kevések azok, kik önmaguk tetteinek kemény bírái, mert hisz arra senki sem tanít, hogy az első személy az „én“, — mégis az önszeretet jó korán önmagunk iránt tesz legelnézőbbé, legengedékenyebbé.

A görög bölcs ama mondata, hogy „*Ismerd meg önmagadat*“ — valóban legjobb eszközt ad arra, hogy tökéletesülésünknek önmagunk legyünk okai. Önismeret vezet arra, hogy beismerjük hibáinkat, melynélfogva nagyon messze vagyunk azon magaslattól, a hol általános tisztelet, — s közbecsülésnek legyünk részesei; ez önismeretből folyó erős akarat buzdíthat hibáink kiküszöbölésére és elérni azon utat, melyen haladva embertársainknak kívánalmái szerint élve, elfoglalhatjuk álláspontunkat a társadalomban, emberi méltóságunkhoz illően.

Kizárólagos tulajdonok az embert korántsem emelhetik fel azon pontra, mely őt kiválóbbá teheti az emberiség nagy családja felett; ritka tulajdonok még nem fognak számunkra elismerést szerezni, ha azok mellett más, ha nem is oly kifejtett tulajdonoknak birtokosai nem igyekezünk lenni.

Az önismeret, melylyel szemlét tartunk önmagunk felett, bár kegyetlenül vallja is meg fogyatkozásainkat, mégis legjobb barátunk: mert kevésbé jó szokásainkat s talán indulatainkat tárja elénk, a melyek leküzdésére, ha erős akaráttal fegyverezzük fel magunkat, már egy nagy lépést haladtunk a tökéletesedés célja felé.

Sokan lelkesedéssel indulnak a harcra rossz szokásaik ellen. Nemes buzgalomra hevülnek a tökéletesek példái, felkeresik a fegyvertárakat, válogatnak a küzdelemre alkalmas eszközök sokaságában; de kevés ismeri fel a valódit, a neki valóit, s választ talán egész más fegyvert, mint a minőre tulajdonképen szüksége volna; mint azon meghívott vendég, ki vadászat előtt a fegyverek legutolsóját venné nehéz bárd, vagy más súlyos eszköz helyett csupán azért, hogy kényelemhez szokott testét az alkalmas, de nehéz és erőt igénylő eszközzel meg ne erőltesse.

Természetes, hogy az, ki így tesz vagy tett, igen kevés eredménnyel fog visszatérni végzett dolgai után, s nagy zajjal kezdett cselekményeinek üressége legfeljebb egy szánakozó mosolyt fognak kísérői és környezete ajkain eredményezni.

Tökéletesedésünk alapfeltétele tehát hibáink beismerése és azon elhatározás, hogy azoktól szabaduljunk. Hogy pedig czélt érzünk, tanuljunk meg önmagunknak parancsolni, azaz uralkodjunk saját tetteinken, sőt még gondolatainkon is, mert a tetteket okvetlenül gondolatoknak kell megelőzni, s így lelkünkben van azon hajlam hibáinkra, mely egyedül a jóság és pedig a *valódi jóság* által küzdhető le.

Elértük a küzdelem terét. Gondos szív — és lélek vagy szellemképzés által szerezhethjük meg fegyverül a jóságot, melyről mindenki tapasztalhatja, hogy a diadal kivívásában soha senkit sem hagyott cserben.

Erős erkölcsi érzületet és embertársaink érdemei méltánylását követeli tőlünk támogatásul e fegyver használata: az előbbi, hogy tán torithatlanul haladjunk a kijelölt uton, bármily csábító körülmények esküdnének is megintatásunkra; az utóbbi, hogy felismerve másokban. környezetünkben a tökéletesség felé hajló tulajdonokat, mintegy azok méltánylása folytán igyekezzünk egyszersmind magunkévá tenni.

A kötelességek közül, melyekkel magunk és másrészt a társadalom iránt tartozunk, első tehát a valódi jóság, mely azonban ne ama gunyos megjegyzésből álljon, melyet erkölcsi hibákkal tündöklő vagyis együgyü emberekre alkalmaz a világ, mondván: „jó ember szegény“, — hanem a mely magunkat kiválóbbá tenni, s embertársaink és hozzánk tartozóink javára, hasznára élni segít és tanít.

Érzékenység és hű vágyak nélkül halad jónak ismert utain a jó ember, ki rossz szokásoknak nem volt, vagy nem szolgája. Elismeréseket nem hajhász, mert nem azért jó, hogy annak látszassék, hanem mert ez lelkének szükséglete s nem veszi magának érdemül, mert kifejlődött lelki ereje — bár küzd, — de megszokta egyszersmind akadályai felett a győzelmet.

Aggodalom nélkül, nem gondolva a halátlanságra, melylyel jó tetteink gyakran találkoznak, ez azon magas foka a jóságnak, mely önzetlen és nemes tettekre buzdít. Szívességet csupán azért tenni, hogy a viszonzást is kilátásba helyezzzük, már többé nem a jóság, hanem számító önzés, mely jutalomra les.

Egy valódi jó ember a szeretetben gazdag, mások ellenében engedelkeny, szívével embertársait körülöleli, s megszerzi magának azon

békés nyugalmat, melyben tiszta öntudata elismeréssel adózik, s melyben élvezi mindazok részéről a tiszteletet és becsülést, kiknek a szívében gyújtott tűz melegénél magunkhoz térni engedett, talán a tapasztalás okozta dermedtségből.

(Vége következik.)

E g y l á n g . . .

Egy láng heviti keblemet,
Lobogva szüntelen,
Amit kioltni nem lehet —
S lohadni képtelen.

Szivemben nappal, éjszakán
S bárhol e föld golyón
Ez érzet él csak: szép hazám,
Szeretlek lángolón!

Szeretlek, mig csak egy fiad
Bolyong az ég alatt,
Mig csak földedből megmaradt
Egy ingó talpalat.

Mert ki szeressen tégedet,
Ki ugy a nép helyett,
Imádva drága képedet
A tiszta láng felett?

A gazdag kincset istenít,
A gazdag nem szeret;
Kit hon szerelme felhevit
Az gazdag nem lehet!

Csupán a nép esüng a hazán;
Jövődért az hevül.
Az tud szeretni igazán,
Imádni egyedül!

Az véd, ha rád a vész üvölt,
Rögödre ontva vért;
Annak teremsz te drága föld
Fejére zöld babért!

Az lesz mindenkor oszlopod —
A dus, az nem szeret.
Havár szívedben hordozod,
Elhagy és elfeled!

De ah! ne hulljon rám e vád!
Ne mondja földi lény:
Hogy nem szeretném a hazát
Mert — — nem vagyok szegény!

De lelke vágya nem pihen
Aranynak halmazán:
Te vagy csak kincsem, mindenem
Imádott szép hazám!

Kántor Imre.

Talált levelek.

XII.

1854. június 10.

Mennyire kedves Isten előtt, ha a gyermekek szüleiket szeretik és becsülik, világosan megérthetni abból, hogy az Isten, midőn a sinai hegyen a X parancsot kihirdette, egyikhez sem csatolt különös ígértet, de azoknak, kik a 4-ik parancs szerint szüleiket tisztelik, egyéb áldásokat ígért, megígérve nekik különösen, hogy az imádság napján meghallgattatnak. Ellenben átkozottnak mondja a sz. írás azon gyermekeket, ki atyját vagy anyját nem tiszteli. A sz. könyvben Chamról, Noe fiáról olvassuk legelsőben, hogy szolgává tétetett minden maradékával, mert atyja iránt tiszteletlen volt. Absolon, Dávid király fia, életével lakolt, mert atyját megsértette.

Szeresse, tisztelje tehát szüleit. Engedelmeskedjék nekik, a szülék iránti tisztelet és szeretet oly magasztos és oly szent törvény, hogy még a legnyersebb szivben is vádolóra lel, mihelyt megszegetik.

A régi történetekben szép példáit találjuk a gyermeki szeretet-, tisztelet- és hála érzelmének, melyekből minden gyermek tanulhat. — Bizonyos pogány anya egykor templomba akart menni; minthogy pedig a lovak éppen nem voltak honn: két fia, hogy aggott anyjokat a menéstől megkíméljék, befogta magát a szekérbe s ebben anyjokat a nép tapsai között a templomig vitték.

A pogány Rómának bírái egy asszonyt nagyobb vétségért éhhalálra ítélték. Volt ezen asszonynak egy menyecske leánya. Ennek a könyörületes börtönőr megengedé, hogy anyját a tömlöczben meglátogathassa; de mindég megvizsgálta: nem visz-e magával valami enni valót? Csodálkoztak a bírák, hogy az elítélt minden eledel nélkül oly sokáig él. Végre az őr rajta érte a leányt, hogy kebléről szoptatá anyját. A bírák szivökre vették e leánynak anyja iránti szeretetét, . . a bűnösnek megkegyelmeztek s őt leányával együtt a város eltartotta; a tömlöczöt pedig lerontották s helyére templomot építettek a gyermeki szeretet emlékezetére!

Ezeket pogányok cselekedték! valóban méltatlan volna, ha az Istentől kinyilatkoztatott religio szellemében nevelt gyermek pogányoktól engedné magát felülhaladtatni a szülék iránti köteles tisztelet-, szeretet-, engedelmisség- és háladatosságban.

Szerkesztő ur!

Arany János, Tompa, Kis Józsi,
S a többi poéta urak,
Tisztelték meg ily czimü verssel
A tisztelt szerkesztő urat.
S ha ők tették, én mért ne tenném?
Mi gátol ebben engemet?
Szerkesztő ur az égre kérem,
Közölje az én versemet.

Igaz, hirnévvel nem dicsekszem,
S nincs egy mákszemnyi érdemem,
De lesz, s akkor diesőségem
Felét majd önnek engedem!
Ne hagyjon hát homályba veszni
Ily lappangó nagy szellemet;
Szerkesztő ur, az égre kérem,
Közölje az én versemet.

Sekszpir mondta: — no lássa kérem,
Hirből még őt is ismerem, —
„Homály alatt is ragyog csillag,
S az arany is sárban terem.“

Emeijen hát a hir szárnyára,
Fogok önnek majd verebet;
Szerkesztő ur, az égre kérem,
Közölje az én versemet.

Nagyon, nagyon örülnék rajta,
S hálás lennék örökre én:
Fűzfáról lőtt galambfiókát
Küldenék neve ünnepén,
S az íródíjból tiz perezentet,
Sőt többet is elengedek;
Szerkesztő ur, az égre kérem,
Közölje az én versemet.

Ugy is kevés most a jó költő:
Mély esend honol Parnasz hegyén,
Ellankadt a Pegazus szárnya,
S éhségtől didereg szegény;
Termesztek én neki zöldséget,
Adok abrakot eleget,
Szerkesztő ur az égre kérem,
Közölje az én versemet.

Szép szóképekkel szoktam élni,
Például „Buta pillanat,
„Virít mint a husz éves rózsza,
„Keble, mint tészta, úgy dagad,
De mindez semmi, ez kismiska!
Tudok ennél még szebbeket!
Szerkesztő ur az égre kérem,
Közölje az én versemet.

Elszavaltam Ilon nagysámnak
(Tetszik tudni: őt szeretem)
Egy szép tragikus balladámat,
Melyben mindenki holt leszen,
S bár tragikus volt, rajta mégis
Olyan józún nevetett;
Szerkesztő ur, az égre kérem,
Közölje az én versemet.

Főszenvédélyem a vadászat
Tudok kaesát is löni, ám!
Ha lapja munkatársá volnék,
Mindjárt bebizonyítanám.
Hohó. . . most majdnem bakot löttem,
Rosszul sütém ki tervemet.
Szerkesztő ur az égre kérem,
Közölje az én versemet.

Egynek vagyok csak ellensége,
És ez nem más mint a — kosár
Kollégái tudják, mi okból;
(Lánytól is kaptam tizet már!)
Oh, e kosár mennyi ábrándot
Üdvöt, örömet eltemet. . . .
Szerkesztő ur, az égre kérem,
Közölje az én versemet.

Tudok még szépen zongorázni
Akár a Liszt Ferenc fia,
Vagyon kótám két-három tuczet,
(Hitelbe adta Ilona)
Szerkesztő ur, ha ön verset ír,
Hozzá én zenét szerezek,
Kéz kezet mos. . . az égre kérem,
Közölje az én versemet.

Et cetera. . . elég lesz ennyi,
Hisz ön már érthet engemet,
Föllelheté bennem a lángészt.
Adja ki hát a versemet.
Kérem Ilonra s mennyre, földre,
Ne legyen ez az izenet:
„Poéta (?) úr az égre kérem,
Fogdosson inkább verebet.“

Székely Elemér.

A könnyelmű fiú.

— Höcker Gusztáv elbeszélése. —

Fordította: Magyar Dávid.

(Vége.)

V.

Lelkem légy ismét megelégedve, mert az Ur jót tesz veled.

Az orvos megnyugtatólag tette kezét a beteg fejére, de az visszataszította, kétségbeesetten kiabálván: „Nem megyek veletek — nem, nem, ha anyám éhen is hal. . . a veresmacska. . . rablóbarlang.“

Az orvos és a rendőrtanácsos kérdőleg tekintettek egymásra. Maga az orvos kérdőleg szólt a beteghez: „Tehát nem akar visszatérni?“

„Nem!“ — kiáltá a leány lázában. — „Nem akarok oda menni. Oh bár legalább itt volna a p u b i.“ „A publi név Bódog gunyveve“ nyilatkozott az orvos, „de mikép jön ő ehhez a dologhoz?“

Titkosy úr nagyon csodálkozott.

„Hol van a publi?“ — kérde az orvos.

„Az — kiáltá a beteg — ott ül a veresmacskában. Őt is ki fogják rabolni. Az istenért, legyetek szánalommal irántam s ne vigyetek oda.“

Az orvos csillapító szereket rendelt a beteg számára. Azután a rendőrtanácsos dolgozó szobájába sietett, hogy ott a további teendőkről értekezzenek.

Hosszas tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy az orvos kémszemlét fog tenni a „veresmacskához“ címzett ház körül, annak kipuhatólása végett, nem-e rabolták ki a gazok Bódogot, a mint Anna azt beszéli. Csakhamar utnak eredt. Az ég csillagos volt s nem volt nehéz feltalálni az utat, mely a kérdéses házhoz vezetett. Rövid idő múlva oda ért. Az épületben minden csendes volt. Az orvos tovább folytatá kémszemléljét. A ház hátulsó kapuján belépett az udvarba; itt legnagyobb meglepetésére világosságot vett észre. Az udvari szobából halk suttogás hallatszott. Ezek talán „osztokodnak a prédán -- gondolá magában az orvos — jó lesz iparkodni, míg meg nem előznek s el nem rejtenek mindent“. — Kifelé indult, midőn halk nyöszörgés ütötte meg füleit; a hang iránya után indult, de ki tudja leírni bámulatát, midőn a mindenéből kifosztott ifjuban Bódogra ismert. A helyzet kétségbeejtő volt, mert ha Bódog továbbra is künn maradna, megfagy, az orvos pedig nem birta volna őt hazavinni. Mit tegyen most? Időközben rendőrök jöttek a helyszínére, kiknek segítségével azután Bódogot a kórházba szállította, míg ő maga a rendőrtanácsoshoz sietett, hogy közölje vele a tapasztaltakat.

„Önben egy tehetséges rendőr veszett el“ — mondá a rendőrtanácsos, midőn az orvos befejezte beszédét.

„De mit szól Bódoghoz?“ — folytatá tovább az orvos.

„Elveszett fiu“ -- viszonzá a rendőrtanácsos „ha egykor örökséget elveszti, amiben nem kételkedem, a legszánandóbb helyzetben fog élni.

„De talán észre fogja hozni ez a lecke?“

„Kételkedem“ — mondá a rendőrtanácsos — „de térjünk a dologra. Megtalálta a kulcsot Bódog zsebében?“

„Nem“ — felelé az orvos.

„Most már teljesen tisztában vagyok, miként történt meg ezen betörés“ — mondá a rendőrtanácsos.

Csakhamar elindult az őrző a rendőrtanácsos személyes vezetésével, hogy elfogja a vakmerő betörőket. Rövid idő múlva megérkezett a „veresmacskához“ címzett házhoz. Lassan és óvatosan haladtak előre, midőn halk beszélgetés, mely később verekedéssé fajult, ütötte meg füleiket. A rablók összeveszték a prédán. Mint villámcsapás fényes nappal, úgy meglepte őket a rendőrség.

Tétovázva tekintettek egymásra; csak az öreg Mária tartotta meg lélekjelenlétét s gyorsan letakarta a rablott holmikat egy kendővel.

Heves harc fejlődött ki a rendőrök és a rablók közt, mely az utóbbiak leveretésével végződött. Az öreg Mária pedig, midőn látta, hogy minden veszve van, velőtrázó sikoltással élettelenül rogyott össze.

„Isten legyen irgalmas bűnös lelkének, — mondá a rendőrtanácsos — legalább megszabadul a fegyháztól.“

Ezután a megkötözött rablókhoz fordult. Figyelmeztette őket a törvény szigorára, s egyszersmind felszólította őket, hogy adják elő a Bódogtól elrablott pénzt.

„Mi azt nem vettük el — mondá Farkas — az az öreg asszony dolga volt.“

Kikutatták az öreg nő zsebeit s csak 4000 tallért találtak nála. A rablott holmit kosárba rakták s megindult a szomorú menet a városba.

Eközben megtudta a rendőrtanácsos, hogy a kém szerepét házában Kilián játszotta. Hogy mikor, azt már az előbbi fejezetből tudjuk.

Kétszeresen pusztán állott most a ház. Nem volt benne élő lélek. Minden kihalt, egyetlen lakója volt már csak neki: az öreg Mária, ez is már holt volt. Lelke az örök bíró előtt állott, hogy számot adjon sáfárkodásáról, miként használta életét, melyet nemcsak azért nyert, hogy ő használja, hanem hogy embertársaiért ő is részt vegyen a világ küzdelmeiben, — hogy amaz óriási épülethez, melynek neve: „népboldogság“, ő is hozzá járuljon néhány porszemmel.

VI.

És Isten mindenknek megfizet.

Elbeszélésünk be van fejezve. Még kevés mondanivalónk van. Anna szerencsésen felépült bajából, vidám kedélye ismét visszatért. Legkényelmetlenebb volt rája nézve az, hogy a törvényszék előtt mint tanúnak kellett megjelennie. Kilián folyton integetett neki, hogy csak kedvező vallomást tegyen róla, de Anna tudva azt, hogy vallomását esküvel kellend megerősíteni, szigorúan ragaszkodott az igazsághoz. A rendőrtanácsos családjának bizalmát ismét visszanyerte, de kis ideig idegenkedéssel viseltettek iránta.

A betörők hosszabb rövidebb ideig tartó fegyházra lettek elítélve.

A „veresmacskához“ címzett házban talált különféle tárgyakat visszaszolgáltatták tulajdonosaiknak.

Kilián pedig, midőn kiszabadult fogságából, korcsmát nyitott, melyben becsületes uton kereste kenyerét. Bódog szintén súlyos betegségbe esett, melyből csak hosszabb idő után épült fel. A megkerült négyezer tallért Annának hagyományozta, ki azt könnyes szemekkel köszönte meg.

De a tanulás már nem ment. A nehéz betegség, mely feje felett elviharzott, meggyöngítette emlékezőtehetségét. Visszatért falujába. A vasút felé menet találkozott Ferenczcel, az iskolamester fiával, ki már akkor tekintélyes orvos volt. Ferencz, a szegény tanító fia, kocsiban ülve hajtattott végig az utcán, míg ő, a jövő minisztere, senkitől sem ismerve az apostolok lován ment ki az indóházba.

Szülőföldjére érve, nővérehez Terézhez ment lakni, ki időközben férjhez ment

Az egykor nagy reményekre jogosító Bódog, a leendő miniszter, kopott ruhában jár a faluban; keresetforrását folyamodványok írása képezik. Minden gyermek ismeri őt, mert ő a „k ö n n y e l m ű f i ű!“

Arany-mondások.

Szórakozásra csak azoknak van szükségök, kik semmit sem gondolkoznak.
Papillon.

*

Minő borzasztó tévedés — úgy reánk, mint másokra nézve — elhinni azt, hogy a boldogság és benső élet keillemei csakis szellemen alapszanak!
E. Caro.

*

A szerencse a leghatalmasabb kábitószér.
H. Spencer.

*

Két indirekt módja van annak, hogy az ember magát kedvelté tegye;

t. i. vagy ócsárolni mindenkit, vagy jót mondani mindenkiről; s a hallgatóság szerint sikerül úgy az egyik, mint a másik.
G. M. Valtour.

*

Brutális hiba azt hinni, hogy az ember mások restségének és indulatosságának takargatására születik.
Fénélon.

*

A legjobb nevelés az, mely legkevesebb könyvekbe kerül.
L. M. Guardia.

Az arany rózsa.

(Egy művész életéből.)

Irta: **Proschko Camilla**. Fordította: **Bingert János**.

— Vége. —

Ezt észrevette Etelka kísérője. „Nem sok az uram! Adja a leánynak. A szükség nagy!” A tiszt vonakodék, s megjegyzé, hogy nem adhatja oda nála levő készpénzét, de hajlandó az összeg felét atadni. „Nem uram! Nem!” nógatá a másik. „Az egészet adja ön ide! Nem ajándékul, csak kölcsön, holnap visszafizetem.”

A tiszt szemügyre vette a szerény öltözetű ifjut. „Kicsoda ön? és honnan van, hogy oly nagy nyomorban van?”

„Lajosnak hívnak és zenész vagyok — felelt a kérdezett — én nem szenvedek szükségét, bár gazdag nem vagyok, de a kicsinyke nyomorban van.” Ezzel a mellette levő leánykára mutatott, s röviden, de meggyőzően, a részvét hangján adta elő ennek szerencsétlen sorsát; végre ismételte, hogy holnap visszafizeti. „Jőjjön holnap a „Mehlgrube“-re Bécsbe, s nyolcz óraker ott találhat. Tudakozódjék csak Lajos zenész és zeneköltő után, majd hozzám fogják vezetni.”

A zenész nyílt beszéde, s a leányka bánatos arca megindítá az idegent. Habozás nélkül nyujtá a bankjegyet a zenésznek. „Vegye — mondá — és enyhítse vele a leányka és anyja nyomorát.” Még egy „Adieu mes amis” és a nagylelkű jóltevő tovább ment a nélkül, hogy nevét megnevezte volna.

Eleinte nem gondolt arra, hogy a zenészt felkeresse, mert úgy vélekedék, hogy a mit ajándékozott, azt nem illik vissza követelni. Azonban a zenész lénye oly benyomást gyakorolt rá, hogy nem állhatott ellent a váagnak őt felkeresni, remélvén, hogy majd nagyobb segélyt nyujthat a gyermeknek és anyjának.

E gondolatok foglalkoztaták az ifju tisztet, midőn másnap Bécs egyik terére, a Liszt-terre, hol a „Mehlgrube” ház volt, indult. Azon időben itt rendezték a hangversenyeket, estélyeket, társas összejöveteleket

és bálokat. Nem volt művész, akár zongora, akár hegedű vagy ének-művész, ki Bécsset elhagyta volna, mielőtt a Mehlgrubéhoz címzett helyiségben be nem mutatta volna művészetét. Itt volt gyűlőhelye ilyen alkalmakkor az elékelő világnak, itt lön bemutatva a birodalom gazdagjainak vagyona és pompája. Ilyenkor a fogatok dübörgése, s a gyalogosok beszédje nagy zajjal tölté be a teret. Így volt ez ma is.

A fiatal tiszt, ki még nem volt Bécsben nagyon otthonos, bámulva kérdezett egy arramenőt, hogy mit jelentsen e néphullámozás, és mi lesz a Mehlgrubén?

A kérdezett csodálkozva tekintett a tisztre „Nem tudja ön, hogy ma a nagy Beethoven fog odafenn játszani? — viszonzá.

„Beethoven Lajos“? kérdé a tiszt látszólagos örömmel.

„Igen uram!“ viszonzá a másik, „a mi nagy mesterünk, ki gyorsan nyerte meg a valódi műértők kegyét és bámulatát, fog itt játszani Bécs és környéke özvegyei és árvái számára.“

„Ah! c'est ça“ vevé a tiszt a szót — „most jut eszembe, hogy hallottam már ezen hangversenyéről. — Most tehát, miután a szerencsés véletlen ide kalauzolt, nem fogom elmulasztani az alkalmat, hanem meghallgatom Arion utódjának csodahangjait.“

Gyorsan haladt felfelé a szőnyegekkel borított lépcsőkön, melyek a gazdagon diszitett terembe vezettek. — Nehány percz múlva már egy bársony karosszékekben ült, mely karosszékek félkörben voltak felállítva a zongora körül; ez utóbbi a hangversenyző művész számára állott ott.

Nemsokára a teremben minden hely el volt foglalva. A birodalom nagyjai, nemesek és művészek tölték be a termet; utóbbiak közt ült az agg Haydn József, ki közelről akart legnagyobb tanítványának játékában gyönyöködni. De ime! élénk mozgás támadt a teremben, mindenki a széles szárnyas ajtó felé irányzá tekintetét. Még néhány hallgató lépett be: az ifju Ferencz császár, karján nejével a nápolyi Mária Theresziával, követe udvari személyzetétől.

Ismét élénk mozgás támadt a gazdagon diszitett teremben Talán ismét koronás fő lépett be? Igen, babérral koronázott királya a hangoknak, Beethoven Lajos volt az, tapsok által fogadtatva a remek zongorához lépett. Mély bókkal köszönve meg a szívélyes fogadtatást, foglalta el helyét a zongoránál. Egy teljes hangu praeludium hangzott fel, az ember azt gondolta, hogy egy egész zenekar játszik.

Mint egy tulvilági lény ült a mester. Sötétben tekintettek szürke szemei fel, vadul röpködtek ide s tova sötét fürtjei, ajkai összeszorítá, borongó tekintete tükre volt annak, a mit bensejében érzett, hol úgy forrt valami, mint a vulkánban. Játéka bájoló volt. Hallgatói remegtek, tekintetük nyugtalanul függött a mesteren. De a bensejében dühöngő vihar mindinkább lecsendesült, és mint midőn a béke hétszinü ive tör át a sötét felhőkön, oly szingazdag lett most játéka. A tompa mollhangok élénk durrhangokká változtak át, s a mester a bájhangok egész özönét csalta ki hangszeréből.

Midőn az utolsó hang elhalt, viharos tetszészaj hangzott fel. De mindezen kitüntetések nem hatották meg annyira a mestert, mint ama végtelenül szelid mosoly, mely az agg Haydn ajkai körül volt látható. Ez volt a tetszés koronája, e mosoly Beethoven legfőbb jutalma volt.

De fordítsuk el szemeinket a szeliden mosolygó Haydn-tól a fiatal francia tisztre, ki szintén ott volt a hallgatók között. Vonásai nagy felindulásról tanuskodtak. Nem vette le szemeit a nagy zeneköltőről, s midőn ez, — a tetszészaj lecsillapulása után, a mellékterembe távozott — gyorsan követé őt.

Néhány perczel később a két férfi szemközt állott egymással. „Mester — mondá a tiszt — felismertem önt! Ön nemcsak korunk legnagyobb zeneköltője, hanem egyszersmind a legnemesebb emberbarát, kivel csak valaha találkoztam.“ Beethoven erősen szemügyre vette a tisztet, s mosolygott.

„Mester — mondá újra a különben komoly szőfukar tiszt, kit Beethoven játéka meghatott — én önt ma ép úgy bámulom, mint tegnap, ma, mint egy felülmulhatlan művészt, tegnap, mint egy nemes emberbarátot.“

Mit akart e szavakkal kifejezni? Talán a nagy Beethoven Lajos volt az, ki a szegény Etelkének virágot segített árulni?

Igen ő volt az! És ez nem volt az első eset, hogy Beethoven Heiligenstadtban való tartózkodása alatt, a szegényeket vigasztalta, és nekik segílyt nyújtott.

A tiszt megragadta a mester kezét. „Most értem — ugymond — tegnapi szavait; ön kárpoztást ígért az ajándékért, melyet a szegény leánynak nyújtottam, s ön e kárpoztást gazdagon adta meg a nagy műélvezet által, melyet művészi játéka nyújtott. Ön ma az özvegyek és árvák javára játszott, — folytatá megindult hangon — a mi igen szép öntől és tegnap alamizsnáért esdett az atyátlan árva részére. Oh taitson meg arra, mikép lehetek mindenben oly nagy és nemes, mint ön, a művészek királya!“

Beethoven megindult legujabb tisztelője meleg és érzésteljes szavaira, odanyújtotta kezét és szemei közé tekintett. Őnek, a mint szemeiből látom, van bátorsága, lángesze, jó szive, az ön fejét korona fogja egykor diszíteni.

Beethoven a babérkoszorura gondolt, mely egykor a hőst fogja diszíteni, ki már ily ifjun tábornoki rangot foglalt el a hadseregben. De husz év mulva valódi arany korona diszité az ifju tiszt fejét. Ezen tiszt Bernadotte János volt, egy törvénytudós fia, ki 1798-ban mint a francia köztársaság követe időzött Bécsben, 1806-ban I. Napoleon alatt Pontecorvo herczegévé lett, 1810-ben a gyermektelen XIII. Károly fiává fogadta és Svédország trónörökösévé lett kikiáltva. 1818. február 5-én XIV. Károly név alatt elfoglalta a svéd trónt.

XIV. Károly király kincstárában ama rózsát is megőrzé, a melyet Heiligenstadtban Beethoven-tól kapott. Ez valóban arany rózsának volt nevezhető, nemcsak azért, mivel Bernadotte tábornok aranyba foglaltatá és gondosan megőrizte, hanem mivel Etelkára nézve is arany lőn, mert ez által Bernadotteban atyai baráttra tett szert, kinek egész életboldogságát köszönheté. Midőn ugyanis 1798. augusztus 16-án a bájos Eugenie Bernhardine Desirée Claryt, egy marseillesi kereskedő leányt nőül vette, ifju neje utitársává választá Osvaldné asszonyságot, és Eugenie Bernadotte nem sokára oly bizalommal viseltetett Osvaldné iránt, mint a minő barátsággal Etelka iránt, ki hasonlított a fésző rózsá-

bimbóhoz, s kit később egy — a svéd udvarnál kedvelt tiszttel jegyzett el.

Vajjon Etelka álma a virágáros leányról és az arany rózsáról teljesedésbe ment-e? XIV. Károly halála után az arany rózsza viszszerült Etelka birtokába, ki ezt híven megőrzé haláláig és sirjába is magával vitte.

(Németből.)

Szikrák Shakespeare színműveiből.

(„V i z k e r e s z t”-ből.)

Olajágot tartok a kezemben,
s minden szavam csak békéről
beszél.

*

Szivem csordultig van gyöngéd-
séggel, és oly közel járok anyám
szokásához, hogy a legkisebb újabb
alkalomra szemeim fognak rólam
mesét mondani.

*

Ah gyöngeségünk azok, nem ma-
gunk:
A mint születünk, olyanok va-
gyunk.

Hová visz ez? . . . .
Idő! te bontogasd ki ezt, nem én;
Ez a bog nékem szerfölött kemény.

*

Éjfél után lefeküdni annyi, mint
korán lefeküdni.

*

Szinmutató számár, a ki a czifra
szavakat könyvnélkül betanulja, s
nagy hűhóval adja tovább.

*

Mert hajlamink, flu! bármit di-
csekszünk,
Lengébbek, ingóbbak s bizhat-
lanabbak,
Esengőbbek, s sokkal mulóbbak is,
Mint a nőkéi.

*

— — Rózsza a nő, melynek szép
virága
Ha kivirit, hajlik gyors hervadásra.

*

Mint féreg a bimbón, a titkolás
Ugy élte rózsaaarczát; csak tünődött;
S zöld-sárgás tépelődéssel úgy ült,
Miként a türelem egy sirkövön,
Mosolygva a bút.

*

Ha mindjárt harapófogóval huz-
nák is belőlünk a szót, csak csen-
desen!

*

Kezemet így tárom felé, nyájas
mosolyomat az ellenőrzés szigorú
tekintetével mérsékel vén.

Közli: Gálffy István.

A veszélyes játszma.

A lengyel forradalomból merítette K e s s e l K. e kis történetkét, melyet itt elmon-
dandók vagyunk.

Alkonyodni kezdett, midőn az orosz gyalogság egy kis csapata
— eltörődve a napi fáradaalmak után — néhány gunyhóból álló falucska
felé huzódott, melynek közepén egy hatalmas épület emelkedett ki.

Dobpörgés mellett ért a kis csapat a kastély udvarára, hol a ve-
zénylő tisztt, miután a szükséges rendszabályokat megtette, elbocsáá
embereit azon figyelemzetéssel, hogy ébren legyenek.

— Nos, mit gondolsz Iván — szóla a tisztt szolgálójához — tetszik neked ez a nagy csendesség, a mely itt uralkodik? azt hihetné az ember, hogy ez az egész kastély lakatlan.

E közben az udvaron keresztül alázatos hajlongások között egy férfi közelédt.

— Hej barátom, jöjjön csak közelebb, ha nincs terhére — kiáltá a tisztt. — A férfi csakhamar ott termett, s meghunyászkodva vette le sapkáját.

— Mint látod, beszállásoltuk magunkat. Itthon van az uraság?

— Csak a gróf ur van honn, a többiek Párisban vannak.

— Azaz, a grófné a gyermekekkel.

A házmester fejével intett. Rosz idők járnak s nem tudhatja az ember, hogy a holnapi napot megéri-e?

A tiszttnek úgy tetszett, mintha a lengyel szemei ez utolsó szónál csillognának és egy nehéz sohajt nyomott volna el. Sokat mondólag tekintett szolgálójára, mintegy óvatosságra figyelmeztetendő.

— Vezess szobámba.

— Méltóztassék követni — mondá a lengyel elindulva.

Tíz percz mulva fényesen butorozott szobába értek, melynek barátságos kinézése semmi aggodalomra nem adott alkalmat.

— Valóban egészen meg lennék elégedve, csak olyan halálos csend ne honolna itt.

— Mindnyájan becsületes emberek, a kik itt laknak, tisztt úr...

— A tisztt és szolgálója egymásra néztek s szemeik azt látszának kifejezni, hogy daczára a becsületes embereknek, az óvatosság itt nem lesz fölösleges.

— Hol parancsolja a vacsorát? — kérdé a házmester.

— Itt, szobámban. Iván majd segíteni fog önnek.

— Nos, mit tapasztaltál, — kérdé a tisztt, a mint egyedül maradtak.

— Valóban hazudnám, ha azt állitanám, hogy gyanusat. Mindössze egy vén szakácsné találtam a konyhában.

— Épen ez a gyanus. Egy gróf, s a mint látszik gazdag gróf s minden szolgáló nélkül? ....

— Ugy lesz itt is, mint másutt. A cselédség bizonyára az erdőben, a fölkelők között tanyázik.

— Alattomos, nyílt háború! — mormogá a tisztt, — becsületes, nyílt harcz sehöl.

Eközben a tisztt Iván segítségével kényelembe tette magát s unalmát üzendő, nagy füstfelleget eresztgetett havannaszivarjából. Nyugalma nem sokáig tartott. Kopogtak. A „szabad“ szóra a gróf komornoka — a lengyel — lépett be, alázatosan tartva sikkáját kezében.

— Nos, mit hozott? — kérdé a tisztt, nem minden boszankodás nélkül.

— Üdvözetet a gróf urtól s ha a tisztt urnak nem lenne ellenére kéreti egy pohár puncsra.

— Patvarba — viszonzá az orosz ruhájára mutatva — láthatja, hogy nem vagyok olyan öltözetben, hogy tiszteletemet tehetném.

— A gróf ur kéreti, hogy csak úgy tessék megjelenni, a milyen öltözetben épen most van.

— És ha még így sem jelennék meg?

— Úgy mindenesetre a gróf ur nagyon sajnálna a házimester. S a tisztnek úgy tetszett, mintha ez gúnyosan mosolygott volna.

Ez ember csakugyan azt gondolhatná, hogy félek — vélekedek a tiszt — s e gondolatnál minden katonai becsülete fellázadt.

— Mondja meg urának — kiáltá erős hangon — hogy nem fogok elmaradni; de mint mondám, házikabát és papucsban jelenek meg.

— Erre kérte a gróf ur is különösen — s e szavakkal a komornok eltávozott.

— Iván! add ide pisztolyaimat s ha lövést hallasz, azonnal siess hozzám.

Szolgájától kisérve, lement a lépcsőkön, az elébe siető házimester kétkarú ezüst gyertyatartóval világítá meg az utat, keresztül vezette egy hosszú folyosón, az utolsó szárnyajtót kinyitá s hangosan jelenté a tiszt látogatását.

A tiszt belépett a gazdagon butorozott fogadó terembe, a hol a gróf, egy körülbelül 50 éves rendkívüli erős természetű ferfiu várta, kinek csillogó szemeiből az elhátározás és bátorság sugárzott ki.

— A véletlen szerencse vendégemmé tette önt s a mennyire jó lengyel hazafi vagyok, ép úgy tisztelem állásából kifolyó kötelességeit. Rövid időre feledje el hát, hogy különböző nemzetiségűek vagyunk és vegye úgy, mintha lengyel és orosz között nem volna élethalál harc.

A tisztnek úgy tetszett, mintha a kastély urának e szavai alatt, szemeiben valami csillogna. De elnyomta aggodalmát, s megköszönve a szives fogadtatást, fölhajtott egy ezüst ananász puncsot.

És a puncs, mely a vért gyorsabb keringésbe hozza, a kimért udvarias társalgást csakhamar kedélyesebbé változtatta.

— Szokott ön játszani? — kérdé a lengyel vendégét.

— Csak ritkán — viszonzá a tiszt kitérőleg, mivel érzé, hogy nagyon fáradt, s hogy az éjfélnél már nem messze lehet.

E feleleténél úgy tetszett neki, mintha a lengyel házigazda megint olyan gyanusan mosolyogna.

— Mit, talán szegénynek tart! — E gondolatnál felébredt benne a muszka kevélység . . .

— És ha játszom, többnyire nagyban szoktam cselekedni — teszi hozzá gyorsan, — s nem tudom, ha valjon önnek az ilyen játék kedvére van-e?

A lengyel mosolygott.

— A forradalom még nem szegényített nagyon el — s e szavakkal egy csomó aranyat tett az asztalra. Ha kevés, lesz több is.

A gróf elővett két poharat, melyben koczkák voltak.

— Most már elkezdhetjük. — A koczka fordult és a tiszt nyert.

— Duplázzuk meg — szólt a gróf.

A tiszt beleegyezőleg bólintott. Ismét ő nyert.

A lengyelnek egy vonás sem változott az arcán, fölkelt s több aranyat hozott s ismét megkértszerezé a tételt.

— A mint látszik, önnek nincs szerencséje, megint nyertem, egész zavarba hoz, — mondá a tiszt, besöpörve a halom aranyát.

— A mint látszik, ön meg abba akarja hagyni a játékot — felelé a gróf, — jó, legyen, rám nézve az egész csak csekélység.

E szavak úgy voltak mondva, hogy alattuk valami kihívás lap-pangott.

— Ön félreért engem, — felelé a tiszt, büszke tekintetet vetve a lengyelre. — Játsszunk tovább. — Szó nélkül visszaültek helyeikre, megrázták a koczka-edényt, s játszottak tovább.

— Tizenöt!

— Tizenhét, — felelé az orosz tiszt. — Láthatja, szerencsém nem hagy el.

— Nem játszanék egy órára hitelben? — kérdé a gróf hidegen.

— Örömmel.

— Mennyi áll most?

— Olvassa meg ön.

— Kétezer forint.

— Tartja?

— Fordult a koczka s ismét a tiszt nyert. A kastély urának ajkán éles guny játszadozott s szemeiben a boszú tüze fénylett.

— Dupla vagy semmi! — kiáltá, s megragadá a poharat. — Ön úgy is hitelez, majd később számadásunkat elvégezzük.

Félóra alatt a gróf huszezer forintot veszített.

— Hagyjuk abba — szólt a gróf hidegen. — Pénzét, ha tetszik átveheti.

— Van elég időnk reggelig.

— A pénzem nincs itt, de én pontos fizető vagyok, s remélem azt a kis utat megteszi velem együtt. Más szavakkal annyit tett: ha nem gyáva, követni fog.

A tiszt látta, mennyire elborult a lengyel arca a dühtől s szemei milyen tűzben égnek. Elhatározta magát. Katonai becsülete nem engedte hátrálni.

— Mehetünk, követni fogom önt.

A gróf égő gyertyát ragadt kezébe s kiléptek a szobából. Több perc mulva egy sötét udvarba értek. A gróf kinyitott egy keskeny vasajtót s egy lépcsőn lefelé haladtak. Ekkor ismét fölnyitott egy, a falba vágott ajtót, ismét lefelé haladtak a mélységbe, némán, szótalanul. Végre a gróf megszólalt.

— Czélnál vagyunk — és ördögi mosoly játszadozott arcán, — ott, abban a széles nyílásban, hol a létra látszik, tartom kincsemet, menjen be és vegye ki, a mivel adósa vagyok.

A tiszt habozott egypár pillanatig. Nem hiányzott ugyan bátorsága, de látta, hogy élete veszélyben forog s azon gondolkozott, hogy miképen védelmezze magát a gróf fondorkodása ellen.

— Gyáva! — kiálta a gróf — tehát nincs bátorságod a mélységbe leszállani. Hahaha! sejtéd, hogy megástam sirodát. Légy átkozott muszka nemzetteddel együtt.

— Nyomorult! — kiálta a tiszt — nem tudom, eléred-e nem-telen czélodat, de a gyávaság bélyegét nem fogod homlokomra sütni!

Egy mozdulattal a létra fokára hágott, egyik kezével fogózva, a másikkal pisztolyát tartva, czélzott E pillanatban félpapucsá leezett lábáról, figyelni kezdett. Hallotta, a mint a víz felocsosant, s most már nem kételkedett, hogy a létra egy mély kutba volt eresztve.

Egy gondolat fogamzott meg agyában.

Most már meggyőztem, hogy nem félek, és ha már egyszer élet és haláltusát vívok, legalább szárazon történjek az.

Ezen szevakkal lépni próbált, de ebben a pillanaiban a gyertya kialudt, gúnykaczaj üti meg füleit s két erős kar ragadta meg, hogy a mélységbe ledobja.

— Gazember! — kiáltá a tiszt s a kétségbeesés erejével igyekvék magát kiszabadítani.

Ingadozni kezdett, egyet reccsent a létra és . . . . .?

A helyett azonban, hogy a muszka tiszt a nedves sirban lette volna halálát, megdörzsölé szemeit s csudálkozva tekintett körül. Két lépésnyire ágyától a földön hevert, mellette az összetört szék, melyet az esés alkalmával ledöntött.

— Mi történt velem? — kérdé a belépő szolgájától.

— Rosz álma lehetett a hadnagy urnak, a mint látszik a puncs megtette hatását.

— Tehát csak álom? — kérdé a fiatal tiszt egész vidáman.

— Persze hogy álom; hanem a gróf ur már kétszer kérdezősködött hadnagy ur után.

Türr A. Viktor.

Magyar királyok.

III. István és vetélytársai.

Harmadik István, atyja halála után fiatal volt, Bánffy Lukács érsek, pártja nevében, azért őt koronázni sietvén; mert majd Mánuel ellen küzdeni vajmi nehéz lesz, ha talán negyedik Istvánt s Lászlót, másodikat koronázni akarnák.

Am ez utóbbi hamar hunyt el; utána görög Mánuel Istvánnak, mint most negyediknek adá át

Honja jogát, ki viszont, hála fejében a szép Vajda Szerémséget neki zálogul adta azért, bár

Ez s a görög császár álnoki tette tevé,

Hogy czivódás és baj sujtja a népet eléggé;

Mert István, negyedik s harmadik is fiatal Éveiben méreggel mult ki, mi több vele féltett

Függetlenségünk csillaga is kialudt

III. Béla.

Béla Byzanczban nőtt fel; azért a görög befolyástól

Féle a nemzet; őt Bánffy Lukács se igen

Merte s akarván megkoronázni; de Béla erélyes

Pellépes által fékre szoritja a fő-

Rendeket és népét; így trónját mind a bel- és kül-
 Földön tiszteltté tette ez által utóbb;
 Mert Frigyes akkori császár béke-barátja levén, és
 Nagy Fülöp Agoston francia, ritka király
 Nővérét biván nejeül s vagyonát kimutatván:
 Négy millióra rugott, akkor időbe sok is.
 Béla király kedvelt és népszerű, ám szigorú volt:
 Így a byzanci szokást hozta be, hogy neki csak
 Írásban terjesztessék be az ügy meg a kérvény.
 Népet sátrak alól lakba szorítja megint.
 Végre alatta dicső László lett szentje magyarnak.
 Így élt, halt a honért Béla király, a derék.

Csernus Gerő.

Az ifjuság számára.

Egyveleg.

— Az „Olvasókör“ című, már eddig 5-ik évfolyamot ért s két-
 hetenkint megjelenő regényvállalatot, mely pontos megjelenése, csinos
 kiállítása, de különösen kitűnő regényeinek érdekesítő tartalma által,
 hazánk kevés számú folyóiratai között egyike azoknak, mely a leg-
 több olvasóközönséggel dicsekedhetik, miért is azt t. olvasóink figyel-
 mébe ajánljuk. — Az „Olvasókör“ most folyó regényének czime „A
 Rejtett milliók“ Montepin Xaver hatásteljes legújabb történeti regénye,
 mely az olvasót teljesen lebilincseli és megragadja. Előfizetési ára egy
 évre vagyis 24 (5 ives) füzetre 6 frt; 12 füzetre 3 frt; 6 füzetre
 1 frt 50 kr. — Előfizethetni legcélszerűbben postautalvány által az
 „Olvasókör“ kiadóhivatalához Budapest, Stáció-utca 31. szám Mu-
 tatvány számok ingyen küldetnek mindazoknak, kik a kiadóhivatalhoz
 ezekért egy levelezőlappal fordulnak.

Apró történetkék.

Harcz a kigyókkal.

-- Amerikai történet. —

Smith és White urak Pueblából és Mac Gough Colorado Springből
 egy időre az ércz furása helyett halászni mentek a Cottonwood folyóra.
 Kilencz mértföldnyire annak torkolatától egy kopár vidékre kerültek; a
 sok követ csak itt-ott borítá gyér növényzet. Az egész tájon csak egy
 kevésbé kiálló szikla kínálkozott lágy mohatakaróval, mely fölé egy ala-
 csony fenyőfa bocsátott árnyékot.

A három ember hosszú utat tett, de nem talált a folyóban olyan
 helyet, a hol jó fogást lehetett volna remélni. Leheveredtek tehát a moh-
 szőnyegre, nagy tüzet gyújtottak, elfogyasztották egyszerű vacsorájukat,
 és aztán takaróikba burkolózva lefeküdtek.

Pár óráig alhattak, midőn Mac Gough egyszerre nedves hideget érzett nyakán. Álomtól bódultan kapott nyakához. Egyszerre felkiáltott és egy kigyót dobott le nyakáról. Társai is felébredtek, de mennyire meg voltak rémülve, mikor látták hogy számtalan kigyó lepte el takarójukat és férközött melléjük, míg ők aludtak. A kigyókat a meleg csalogatta oda, s a mig az alvók nyugodtak maradtak, ők meg sem mozcizantak.

De mikor elhajították őket és lábaikkal kezdték taposni, felegyenesedtek; és egyszerre az egész szikla kigyóktól látszott előzőnlóttnek; a midőn tekerőztek, csavarogtak, nagy neszt csaptak; a neszből a meg-rémült emberek csörgő kigyók kerepelését hallották. A férfiak ágakat tördeltek le a fenyőfáról és dühösen csapkodni kezdték a kigyógomolyt, hogy a százakra menő csuszó mászókon át utat törjenek maguknak, melyek minden oldalról körülfozták őket. De mintha minden kigyó öszszegyült volna a hegyekből, a tömeg mindig nagyobb és nagyobb lett, s egyiknek vagy másíknak felsikoltása tudatá, hogy egy kigyó meg-marta.

A felingerelt kigyók utálatos kipárolgása megnehezíté a küzdők lélegzetét: a megmarta tagjai feldagadtak, s kérlelhetetlen ellenségeikkel szemben már haláluk közeledését látták. Ekkor Mac Goughnak, a kinek a legerősebb ág volt kezében, sikerült hatalmas ütéseivel annyi kigyót megölni, hogy lehetséges volt a szorongatottaknak a kigyók közül megszabadulni anélkül hogy azok lábaikra tekerőztek volna. Mac Gough leszaladt a szikláról, társai utána a folyóig és sikerült a tulpartra jutniok. Fájdalomtól kinezva, véres ingeikben kellett az éjet tölténiök; amennyire lehetett, bekötötték sebeiket és elvánszorogtak Cottonwood Springbe, a hol takarókba burkolózva, a vonaton Leadvillebe mentek.

Rettenetes állapotban összevissza marva vette itt őket át Dougan orvos. Egyes sebeik nehezen gyógyultak; általában azonban másnap. meglepően kedvező volt állapotuk. Az orvos azt állítja, hogy sebeiket nem mérges kigyók, példánl csörgőkigyók marta; egyetlen körtünetet sem észlelt, mely e föltevést igazolná. A sebesültek azt állítják, hogy a kigyók valóságosan úgy ugráltak rájuk.

Adomák.

Egy diák a vendéglőben sokat beszélt nagy mérvű tudományáról. Egy már türelmetlen vendég ráfőrméd.

„Eleget hallottunk már arról, hogy mit tud, mondjon már olyat, mit nem tud — és én biztosítom, hogy tudni fogom.“

— Jól van uram — szőlt a diák — én nem bírom kifizetni szám-lámat s igen őrvendek, hogy ön erre képes.

* * *

Egy kis fiu azzal henczeg társa előtt, miszerint az apja oly ma-gas, hogy átlát a kerítésen. „Az enyém is, ha kalap van rajta“ mond arra dühösen a pajtás.

* * *

Egy paraszt ember minden vagyonát feláldozta fia neveltetésére s midőn látta, hogy az semmit sem tanul, így sohajtott fel:

— Mennyi tehenet adtam én ezért az egyetlen — ökörért!

* * *

Egy tudatlan kérdi pajtásától:

— Hogy van az, hogy mindig új holdról beszélnek, mi lesz hát a régieből?

A másik feleli:

— Hát nem tudod, hogy az angyalok darabokra vágják s így csinálják a csillagokat.

* * *

Egy szórakozott ur barátját akarta meglátogatni, de eltéveszti a lakást és egy földszinti házba lépve, ezen kérdéssel fordul a házmesterhez: „Kérem hányadik emeleten lakik X. úr?”

Közli: Perlits Vilma.

Történelmi naptár.

Összeállította: Leitner István.

Október hó.

1791.	okt.	1. A francia törvényhozó-testület megalakul.
331.	Kr. e.	2. Nagy Sándor teljesen megveri Darius Codománus roppant seregét, a Gaugemela és Arbela közötti téren.
1807.	„	3. Az első gőzhajó, Fultontól.
1582.	„	4. XIII. Gergely pápa érvénybe lépteti az új-naptárt.
1733.	„	5. III. Ágost szász választó fejedelem, Lengyelország királya lesz.
1849.	„	6. Az aradi 13 vértanu.
1571.	„	7. Lepantoi tengeri ütközet.
1789.	„	8. XVI. Lajos francia király, a nép által kényszerítetik székhelyét Versaillesból Párisba áttenni.
1760.	„	9. Berlint, osztrák-orosz hadak Lascy és Tottleben vezérlete alatt megszállják.
1881.	„	10. Br. Heimerle Henrik, osztrák-magyar külügyér †.
1870.	„	11. A francia Loir-hadsereg a németek által megveretik.
1492.	„	12. Kolumbus kiköt Sant Salvadorban.
1479.	„	13. Báthori István, erdélyi vajda és Kinizsy, temesi főispán, Kenyérmezőn a törököket elhatárolólag megverik.
1806.	„	14. A poroszok a jeni és auerstädti kettős ütközetben I. Napoleon által teljesen megveretnek.
1648.	„	15. A harmincz-éves háboru a westfáli béke által véget ér.

Szász Károly.

Született 1829. június 15-én Nagy-Enyeden, hol atyja, a nagyhirű id. Szász Károly tanár volt. A szülői háznál a leggondosabb nevelésben részesült a gyermek. Atyja házában tudósok, államférfiak, a haza és irodalom kitünőségei gyakran megfordultak s a gyermek Szász Károly már korán kiváló társaságokban forgolódott. Első oktatását atyjától nyerte:

„Nőttem; s apám is együtt nőtt velem,
Velem tanulva mint egy iskolás,
Fejlő elmém irányzá szüntelen,
Hogy könnyű játék lett a tanulás“

írja ő maga egyik gyönyörű költeményében. De nemcsak a fejlődni kezdő gyermeki elmét irányzá a gondos apa, az ő felügyelete alatt nőtt fel a gyermek ifjává, ő maradt segítője, gyámola, útmutatója további tanulmányában is.

Iskoláinak elvégeztével tizenkilencz éves korában nevelő lett egy derék gömöri családnál, hol irodalmi tanulmányai mel-

lett a theológiával is foglalkozott s 1851-ben Apostol Pál superintendens lelkészszé avatta fel. Ugyanezen évben a nagy-kőrösi gymnasiumhoz hívták meg tanárnak a magyar nyelv és irodalom tanszékére. Szász Károly örömmel fogadta a meghívást, de hogy az intézet Arany Jánost megnyerhesse, tanszékét neki engedte át, maga pedig a mennyiségtant tartotta meg. Tevékeny és munkás életet élt itt, Arany, Mentovich, Ács Zsigmond tanártársai mellett jól érezte magát. Itt kezdte meg tankönyvirői munkásságát is atyja algebrájának átdolgozásával. 1853-ban a kecskeméti egyháztanács hívta meg lelkészül, elfoglalta ugyan új állását, de csak rövid időre, s e rövid idő is végtelen szomorú emlékekkel fűzte őt Kecskeméthez. Itt hunyt el forrón szeretett első neje, kinek nevét az irodalom is kegyelettel őrzi I d u n a név alatt közölt hangulatos, szép költeményeiért. Ez év októberében még egy nagy csapás érte: elvesztette szerető atyját, a gondos családfőt, s most az ő vállaira nehezedett az özvegy és árvák gondozásának terhe. Hogy magához vehesse őket, Kézdi-Vásárhelyen lett lelkészszé, hol 3 évet töltött hívei közbecsülése és szeretete között. 1857-ben felcserélte állását a kún-szent-miklósi lelkészszéggel; itt ismerkedett meg a lelkes Bibó Antóniával, kivel 1858. márczius 28-án másodszeri házasságra lépett. Ez időtől boldog családi életet él; az ötven évet meghaladott élemedett férfit ma is a fiatal kor lángoló lelkesedésével csügg szerető nején, gyermekeinek gondos anyján. Állását újból felcserélte 1863-ban a szabad-szállási lelkészszéggel, hol 1865-ben országgyűlési képviselővé választották a fülöpszállási választó kerület részéről. Mint tagja a törvényhozásnak, a Deák-párt híve volt. 1867-ben báró Eötvös József volt vallás- és közoktatásügyi miniszter osztálytanácsossá nevezte őt ki, de nemsokára, 1869-ben a pestmegyei, 1872-ben pedig a jász-kúnsági tanfelügyelőséggel bizatott meg. — 1873. végén ismét a miniszteriumba lépett vissza, 1876-ban miniszteri tanácsossá lett, hol azóta a legfontosabb közoktatási ügyeket vezeti. Legujabban első miniszteri tanácsossá mozdított elő.

Tevékeny és sokoldalú életpályája örökös munkában folyt le, bármihez fogott, sohasem elégedett meg a félsikerrel, és így a közélet terén sokféle érdemeket szerzett magának. Munkásságának legmaradandóbb és legbecsesebb emlékeit irodalmi pályája őrzi. Az irodalom volt mindig lelkesedésének legvalódibb

tárgya, melyért ma tán inkább rajong mint az ábrándos ifjuság korában.

Írói tehetségének korán, már mint gymnasiumi tanuló adta jeleit; legelső dolgozatait a szerkesztésében megjelent ifjúsági almanachban közölvén. 17 éves korában már egy költeménye 4 darab aranyat nyert, mely után az elismerésnek és dicsőségnek hosszú korszaka következett. 1847-ben a Kisfaludy Társaság pályázatán *Murány hölgye* című költeményével Ión pályanyertessé, majd *Bánfi csókja* című balladájával a *Divatcsarnok* tíz darab aranyát nyerte el. 1859-ben az akadémia 100 aranyos Nadasdy díját nyerte el *Trencsényi Csák* című költői beszélyével, majd 1868-ban ugyanazt *Álmos* című regényes eposzával és a *Teleki-féle* 100 aranyos pályadíjat *Fráter György* című történeti tragoediájával, *Herodes* és *József császár* című drámái akadémiai dícséretet arattak. Flóra vígjátéka pedig a kolozsvári színház 50 aranyos jutalmát vivta ki.

Elnyerte a Kisfaludy Társaság 20 aranyos jutalmát: *A gavallér politikusok* című satyrájával, a debreczeni Csokonai ünnepély 40 aranyos jutalmát ódájával és *Deák Ferencz* emlékezetére írt ódájával a 100 aranyból álló jutalmat. Egész sora a csaknem páratlanul álló dicsőségnek.

Költészetünk mindhárom ágában az eposi, lyrai és drámai téren állandó becsű művek tanuskodnak Szász Károly költői hivatottsága és nagy sikerei mellett. Epikus művei közül a jutalmazottak mellett megemlítendőek: *Salamon*, *Zrinyi a költő*, *Lotárdi Zsuzsanna*, *Jolán*, *Hedvig*. Lyrai termékeiből költeményeinek nem rég megjelent két kötete egész sorát hozta a költői lélek legszebb alkotásainak.

Eredeti terménykesége mellett a legkitünőbb műfordítói tehetségnek is bizonyította magát. Világirodalmi jártasságának az emberiség legnagyobb alkotó termékeit szemelte ki s gazdagította velök irodalmunkat. Tőle bírjuk Goethe lyrai költeményeinek majdnem teljes gyűjteményét, a *Nibelung* ósnémet epost, Tennyson király idylljeit, részleteket *Firdusiból*, Hugo Viktor két drámáját, Molièreből hét vígjátékot, Shakespeare nyolcz drámáját, Dante világhírű *Divina* comediáján most dolgozik. Kisebb műfordításai között a világirodalom legszebb szellemei képviselve vannak. Ott találjuk Moore Tamást, Heinet,

Burns Robertet, Byront, Hugo Viktort, Berangert, Breτανit, Herweghet, Lenaut, Schillert, Rückertet, Lamartinet, Longfellowt, Milont, Schelleyt, Scott Waltert, Horatiust, Lermontoffot stb. Ha soha egyebet nem ir vala Szász Károly, csupán műfordításai egyik legszebb helyet biztosítanák neki irodalmukban. Pedig felsorolt munkáin kívül még egy egész sorozat van, mely akár külön egy emberéletet tölthetne be. — Ő ünnepelte emlékezetét Teleky Józsefnek és Lászlónak, Széchenyinek, Kazinczynak, Dessewffy Emilnek, Tompának. Ő siratta meg Eötvöst és Deákot, ünnepelte Toldyt, Bessenyeit, Csokonait. Lefordította Goethe életrajzát, ismertette Schiller és Horatius pályáját, rajzolta Tompa életét. Értekezett a műfordításról, a Nibelung-ének keletkeztéről, a tragikai felfogásról, Shakespeare némely műveiről, a lyrai költészet világtörténeti fejlődéséről, Goethe lyrai költeményéről stb. Ő bucsúztatta el elhunytok alkalmával Csengeryt, Lukács Móriczot, Aranyt. Fordított Hugo Viktor, Tackeray, Jules Verne regényeiből, Macaulay essay-iből stb. stb. Irt bírálati, aestheticai, életrajzi, ismeretterjesztő cikkeket majdnem minden nevezetesebb lap- és folyóiratba, állandó munkatársa a „Vasárnapi Ujságnak“ már három évtizeden át. Valóban bámulatot keltő nagy lehetőségének ily széles munkakörben való érvényesítése; a világ legnagyobb polyhistoraival hasonlítható össze.

1858-ban az Akademia, 1860-ban a Kisfaludy-Társaság sorozván tagjai közé, ezek munkakörében is tevékeny részt vesz, s mindezek mellett előadásokat tart a tudomány-egyetemen, melyeknek eredményeivel nem rég gazdagította irodalmukat a világirodalom nagy époszai czimen két nagy kötetben.

Pedig hivatala betöltése is óriási munkaerőt feltételez, hisz alig fordul elő fontosabb közoktatásügyi mozzanat, melyben tapasztalatait, tanácsát, európai látkörét ne érvényesítené. Más ily tevékeny mult után már rég a nyugalom élvezetére gondolna, nála a teendők egész hosszú sora vár még elintézését, feldolgozást; óhajtjuk, adjon is, az ég állandó egészségét hozzá, s ha mindent feldolgozott már, a mi még tervben van, azután hosszú és zavartalan nyugalmat, aminőt egy örökös munkában töltött fáradhatlan élet pihenő aggkora megérdemel.

270
273
274
274
-280
gfejt.,
k.

Temesvár, 1883. október hó 1-jén.

I. évfolyam.

15. füzet.

DÉLIBÁB.

SZÉPIRODALMI
ÉS

IFJUSÁGI FOLYÓIRAT.

Megjelenik havonként kétszer, minden 1-jén és 15-én

Előfizetési árak :

Egész évre 4 frt., fél évre 2 frt., negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő :

Kiadó-tulajdonos :

LÖWY MIKLÓS, IFJ. MAGYAR DÁVID.

Kiadó-hivatal :

MAGYAR TESTVÉREK PAPIR-KERESKEDÉSE.

TEMESVÁR,

MAGYAR TESTVÉREK KÖNYVNYOMDÁJA.

1883.

7688. a.

Tartalom.

1. Prolog Wusching K. P. 40 éves jubileumára. Dr. Dengi Jánostól	281	9. Szikrák Shakespeare színműveiből. Közli Gálffy István	293
2. Kötelességeink. Halasy Bélától	283	10. A veszélyes játszma. Türr A. Viktortól	293
3. Egy láng ... Költ. Kántor I.-től	285	11. Magyar királyok. Csernus Gerőtől	297
4. Talált levelek XII.	285	12. Az ifjuság számára	298—300
5. Szerkesztő ur! Költ. Székely Elemértől	286	Egyveleg	298—300
6. A könnyelmű fiu. Elbeszélés ford. Magyar Dávid	287	Apró tört. Adomák. Tört. naptár.	
7. Arany-mondások	290	A borítékon: Szerk. üzen., Megfejt. Számrejtvt., Kérdések. Rövid hírek.	
8. Az arany rózsza. Fordította Bingert János	290		

Szerkesztői üzenetek.

— **Á. R.** Beválik; jönni fog. — **G. R.** Gyöngé, közölhetlen. — **D. K.** A legszívesebben! Az önképző körök működéséről szívesen fogadunk a valóság-nak megfelelő tudósításokat. — **Tisztelt munkatársainkat** fölkérjük, hogy lapunkat a jövőben is támogathassuk szíveskedjenek.

Megfejtések.

A 14-ik számban közölt talányok megfejtése a következő:

A **betűs rejtvényé**: Kölcsey Ferencz. Helyesen fejtették meg: Ifj. Krausz Adolf, Temesvár, Pálfi Antal Szeged, Lövy Vilmos Módos, Lövy Róza Szeged, Lendvay Hajnalka, Orsó Dénes Kassa, Fendrieh Jenő S.-A.-Ujhely, Benigni Dániel Kolozsvár, Schwarz Mór N.-Kanizsa, Lajos Béla Pécs, ifj. Kócsi Vilmos Déva, Arányi Antal Deés, K. A. k. a. N.-Becskeken, egy asztaltársaság Lugoson, A. D. N.-Kikinda.

A **kitűzött jutalmat**: Városv Mihály „Családi költeményeit“ Orsó Dénes nyéré el.

A **számrejtvényé**: Paresetics Felix. Helyesen fejtették meg ugyanazok.

Számrejtvény.

Perlits Vilmától.

9. 2. 3.	Pontosságra tanít, Az időt mutatja.
10. 1. 6. 9.	Hazánknak ez egyik Ejszaki folyója.
10. 9. 2.	Könyvekben keresd csak S meglásd feltalálod.
1. 4. 5. 3.	Szereted? szeresd is, Hisz karján hordozott.
3. 2. 1. 8. 5.	Ezt bányákban lelik S adják drága pénzért.
3. 2. 1.	Másképp így is mondják A menyasszony nevét.
1. 8. 4. 3.	Szép név, sok leányka Viseli e nevet.
6. 7. 4. 9. 10.	Ez a név meg csakis Férfiakat illet.
1—10.	Nemrég tűnt le honunk E fényes csillaga. Hunytát hona most is Őszintén siratja.

A megfejtők nevei közölnetnek. A megfejtők közül kihuzottnak jutalma: Lövy Miklós „Szerb és román vigjátékai.“

Kérdések.

— Nagyon lekötelezne azon t. előfizető társam, ki velem e lap útján tudatná, hogy visszavitték-e I. Napoleon holttestét Franciaországba, mikor Sz.-Ilona szigetén meghalt, vagyis hol nyugszik I. Napoleon: hazájában-e, vagy Sz.-Ilona szigetén?

— Ki lenne szíves velem közölni e lap útján, hogy mely költemény volt Tompa, Petőfi, Arany, Vörösmarty és Garay hattýudala.

F. G.

Z. A.

Rövid hírek.

— „Göthe és Schiller epigrammái,“ fordította Csalomjai. A két nagy német költő epigrammáiból már sokan fordítottak, de ezek a fordítások külön egybegyűjtve eddig nem jelentek meg. A Csalomjai által kiadott 59 lapra menő füzet nagy részét Göthe „velencei epigrammái“ és a „négy évszak“ foglalja el, s ezeket követik Schiller epigrammjai, formás fordításban. Ára 50 kr. s a tiszta jövedelem a csángók javára van szánva. — Ugyancsak Csalomjai egy kis füzetkét is adott ki „Neologia és orthologia“ czimen, polemizálva Szarvas Gáborral s azt hirdetve, hogy ha a korrallal haladni akarunk, nem szabad magunkat orthodox nyelvtani szabályok proklamálása által a haladás feltételeitől megfosztani. Mind a két füzet B.-Gyarmaton került ki a sajtó alól.

— Berlin, London és Páris. Igen érdekes eredményt nyújt annak összehasonlítása, hogy a három legnagyobb európai város egy bizonyos időszak alatt mennyit növekedett. Vegyük fel az 1816. évet. Berlinnek akkor 195.090, Londonnak 958.863, Párisnak pedig 713.966 lakosa volt. Hatvan év múltán Berlinnek 1¼ millió, Londonnak 4 millió, Párisnak pedig nem egészen 2½ millió lakosa volt. Berlin lakossága tehát ezen idő alatt meghatszorosódott, Párisé megháromszorosodott, Londoné pedig megnégyszereződött. A

porosz főváros lakossága egyedül a mostani német császár uralkodása alatt megkétszereződött. Berlin lakosságának viszonya a porosz állam lakosságához 1816-ban úgy állt, mint 1: 50, most pedig (természetesen nem számítva bele az 1866-ban annectált Hannovert, Hessen-Kasselt, Passaut, Frankfurtot, Schleswig-Holsteint) körülbelül úgy, mint 1: 22.

— Az bizony fölült. Az olasz királyné nem rég körutat tett, mely alkalommal az illető városi hatóságok küldöttségileg üdvözölték. Így történt Coniban is. Itt a királyné villás-reggelit vett magához. A vonat indulása előtt a fölséges asszony zsebkendőjét akarta használni, de alig nyúl „zsebébe“ — egy hatósági frakkos képviselő ugrik elé, s hódolatteljesen mondá a királynénak: „Kérem ne tessék fáradni — már minden ki van fizetve“. — Puff neki!

— Chambord gróf özvegye a karmelitaszűzek gráci zárdájába szándékozik visszavonulni, hogy ott töltsen csendes visszavonultságban élte hátralevő részét.

— Kiss József kiváló tehetségű költőnk előfizetést nyit „Mese a varrógépről“ czimű elbeszélő költeményére, melyből egyes önállóbb részleteket a lapok közleményeiből már ismer a közönség. Modern alapeszméjével és a mindennapi életből merített egy-

szerü, de költői motivumaival a Petöfi-társaságban és a székesfehérvári Vörösmarty-körben történt felolvasásokor mély hatást tett e költemény, mely már irányánál fogva is igényt tarthat arra, hogy a művelt magyar közönség megszerezze. Különös érdeket kölesőnöznek a kötetnek Baditz Ottó tehetséges festőnk rajzai. A kötet rendkívüli fényvel lesz kiállítva s december elején jelenik meg. — Előfizethetni füzött példányra 3 frtjával s kötöttre 5 frtjával, Kiss Józsefnél, Budapesten IX. csillagutca 15. sz. a.

— A „tekintetes király ur“. Milán szerb király a múlt hetekben tudvalevőleg Jánosházán, Vas megyében vadászgatott, s mikor áldomáshoz ültek, egy magyar parasztleány tele pohárral Milánhoz lépett, s vele kocczintva, így szólt: „Isten éltesse a tekintetes király urat.“ A király megjutalmazta őt. Azt is megemlíti, hogy Kis-Cellben Milán az állomási főnök szolgálojának egy pohár vizért 50 frtot, 1 szivarért és szőlőfürtért pedig 100 frtot adott.

— Poéta és királynő. Viktoria angol királynő a legnagyobb angol költőnek, Tennyson Alfrédnek évi kegydíjat ad, de ezért tartozik a költő ellátni az udvart mindenféle alkalmi költeménnyel. Így aztán a nagy költőnek sokszor igen furcsa parancsokat adnak ki, pl. nemrég azt a megbizást kapta, hogy John Brownról, Viktória királynő komornyikjáról hőskölteményt írjon. Gladstone miniszterelnökről is kell ily költeményt írnia. Tennyson most az angol kormányelnököt kísérte utazásában s információkat kért tőle a róla irandó mühez. De felhasználta egyszersmind az alkalmat s felkérte, eszközölné ki, hogy felmentessék a komornyik-

hymnus megírása alól. — Ezáltal azonban valószínűleg el fogja veszteni az angol királynő kegyét, mert az ép az ily kicsiségekben roppant nyakas. Így minden erőlködés daczára nem sikerült eltörölni azt a komikás szokást, hogy Albert hg minden születésnapján italáldozatot mutassanak be az elhunyt királyi herczeg emlékére emelt obeliszk előtt.

— Egy kedves elbeszélés jár most szájról szájra a párisi szalonokban. Estély volt Flaubertnél, melyben Turgenyevet ostromolták, hogy mondjon el egy adomát az orosz népeletből. Turgenyev a kandallóra támaszkodva, ismert szeid és magával ragadó modorával a következőket mondta: „Egy fiatal földbirtokos őtt hagyta birtokait, hogy a telet Péfervárott töltse. A folyó partján meglátott egy fiatal jobbagynőt, ki oly szép volt, hogy megállittatá trojkáját és így bucsuzott el tőle: „Zsófia Androwna, a városba megyek. Mit kívánsz? nyaklánczot, vagy fejdísz? Igérem, hogy tavasszal elhozom azt, a mit óhajtasz.“ Zsófia így felelt: „Ah uram, nem kell nekem se fejdísz, se nyakláncz, de hozz' nekem a városból egy darabkát abból a szappanból, melylyel a nagyuri nők mosakodnak.“ Mosolyogva kocsizott a földesur tovább és nem gondolt többé szép juhásznőjére. Midőn azonban tavaszodott és visszakészült birtokaira, eszébe jutott a fiatal leány szerény és sajátságos kívánsága. — Megint ott találta a vizparton és átadta neki az ajándékot. A leány a vízhez sietett, megmosta kezét a szappannal, visszatért a trojkához és fülig pirulva, halkan sutogva mondá: „Most, ah uram, csókold meg kezemet, mint a hogy a nagyvárosi nőknek szoktad.“